

# Κερδισμένοι και χαμένοι του κοινωνικού μερίσματος



Κερδισμένοι αλλά και «χαμένοι» προκύπτουν από τα - έως τώρα - κριτήρια για το κοινωνικό μέρισμα με αρκετά κρίσιμα σημεία να μένουν ακόμη αδιευκρίνιστα

Τάσος Δασόπουλος

Το πρώτο κριτήριο που θα αποκλείσει μεγάλο αριθμό οικονομικά ευάλωτων από την καταβολή του κοινωνικού μερίσματος είναι ορισμός που δίνει η τροπολογία του ΥΠΟΙΚ για το "νοικοκυριό". Συγκεκριμένα ορίζεται «ως ευάλωτο νοικοκυριό το σύνολο των προσώπων που διαμένουν κάτω από την ίδια στέγη, συμπεριλαμβανομένων και των φιλοξενούμενων ατόμων». Η διατύπωση αυτή ξεκαθαρίζει ότι το κοινωνικό μέρισμα θα δοθεί με βάση το εισόδημα του νοικοκυριού και όχι ενός εκάστου των μελών του ανεξάρτητα αν ως άτομα πληρούν τα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια. Είναι γνωστό ότι άνεργοι φοιτητές μένουν με τους γονείς τους στο ίδιο σπίτι. Το συνολικό εισόδημα του νοικοκυριού ( λόγω εισοδήματος των γονέων ) είναι πολύ πιθανό να ξεπερνά τα 18.000 ( 9000 για τον αιτούντα και 4500 ευρώ για κάθε πρόσθετο ενήλικο μέλος του νοικοκυριού ) που έχει οριστεί για ένα τριμελές νοικοκυριό ως όριο για την

καταβολή του επιδόματος για τον φοιτητή παρότι ο ίδιος από μόνος του εκπληρώνει το εισοδηματικό κριτήριο για να πάρει μέρισμα. Το ίδιο μπορεί να συμβεί και με ηλικιωμένα άτομα με την σύνταξη του ΟΓΑ τα οποία συνοικούν με τα παιδιά τους.

Ένα δεύτερο «κόσκινο» είναι το περιουσιακό κριτήριο όπου και πάλι η αξία της ακίνητης περιουσίας του νοικοκυριού δεν θα πρέπει να ξεπερνά τα 120.000 ευρώ για τα νοικοκυριά με ένα μέλος ποσό που θα προσαυξάνεται κατά 15.000 ευρώ για κάθε ενήλικο έτος με όριο τα 180.000 ευρώ όπου οριοθετείται η ακίνητη περιουσιακή κατάσταση νοικοκυριών με πέντε ενήλικα μέλη ή ζευγάρι με τρία παιδιά . Και εδώ όμως μπορούν να προκύψουν αδικίες καθώς ο «φτωχός» του νοικοκυριού ο οποίος αναγκαστικά διαμένει με τους συγγενείς δεν έχει περιουσία ενώ των υπολοίπων ξεπερνά σε αντικειμενική αξία τα 180.000 ευρώ χάνει το κοινωνικό μέρισμα .

Γενικότερα, κάθε ομάδα ατόμων που συγκατοικούν θα λογίζεται ως ένα «νοικοκυριό» προς το οποίο θα χορηγείται ένα ποσό επιδόματος προσδιοριζόμενο ανάλογα με το ύψος του συνολικού ετησίου εισοδήματος και την συνολική αξία των περιουσιακών στοιχείων όλων των ατόμων του νοικοκυριού.

Ένας δεύτερος παράγοντας που μπορεί να εξαιρέσει από το μέρισμα πολυτέκνους είναι αυτό των δαπανών. Εκτός από τα σκάφη αναψυχής , τις οικιακές βοηθούς, τα ιδιωτικά σχολεία εξαιρούνται από το κοινωνικό μέρισμα και όσοι έχουν αυτοκίνητο άνω των 1.928 κυβικών εκατοστών παλαιότητας μέχρι 10 ετών. Η εξαίρεση για ένα μονοπρόσωπο νοικοκυριό ή ένα ζευγάρι , είναι δικαιολογημένη. Δεν θα είναι το ίδιο δικαιολογημένη για τρίτεκνους και πολύτεκνους με χαμηλά εισοδήματα οι οποίοι διαθέτουν πολυμορφικά πολυθέσια Ι.Χ. αυτοκίνητα κυβισμού άνω των 1.928 κυβικών εκατοστών μόνο και μόνο για να μεταφέρουν την οικογένεια τους.

## **Ερωτηματικό ακόμη ο προσδιορισμός του εισοδήματος**

Αδιευκρίνιστο παρέμεινε και στην εγκύκλιο πως ακριβώς θα ορίζεται το «ετήσιο εισόδημα» των δικαιούχων του κοινωνικού μερίσματος. Αν ακολουθηθεί ο υπολογισμός που γίνεται για το Κοινωνικό εισόδημα αλληλεγγύης τότε το ετήσιο εισόδημα θα είναι το μικτό πραγματικό εισόδημα του 2016 που έχει δηλωθεί στην εφορία. Αν όμως γίνει χρήση των τεκμηρίων διαβίωσης τότε θα προκύψουν αδικίες για πολλές αδικίες «δυσνητικά δικαιούχων» του μερίσματος τούτο διότι ένας άνεργος με ένα αυτοκίνητο και ένα ακίνητο στο οποίο μένει έχει μηδενικό πραγματικό εισόδημα αλλά τεκμαρτό εισόδημα 10.000 ευρώ ( 3000 ευρώ ατομικό + 3500 για το αυτοκίνητο + 3500 για το σπίτι ) και άρα θα χάσει το μέρισμα για το 2017.

Ομοίως κάποιοι δικαιούχοι μπορούν με την χρήση των τεκμηρίων να πάρουν κοινωνικό μέρισμα μικρότερο λόγω αυξημένων τεκμαρτών εισοδημάτων. Έτσι , λόγω τεκμηρίων οι δυσνητικοί δικαιούχοι αντί να εισπράξουν ποσά μερίσματος της τάξεως των 450-900 ευρώ,

είτε θα ξεπεράσουν τα ισχύοντα για τις περιπτώσεις τους ανώτατα εισοδηματικά όρια και δεν θα λάβουν καθόλου «κοινωνικό μείρισμα» είτε θα ανέβουν σε υψηλότερα κλιμάκια ετησίου οικογενειακού εισοδήματος στα οποία αντιστοιχούν ποσά μερίσματος σημαντικά μειωμένα, στα επίπεδα των 250-500 ευρώ.

## Τα αναλυτικά κριτήρια

Αναλυτικά, τα εισοδηματικά, περιουσιακά και λοιπά κριτήρια με βάση τα οποία θα χορηγηθούν σε περισσότερα από 3,4 εκατομμύρια νοικοκυριά τα ποσά της εφάπαξ εισοδηματικής ενίσχυσης υπό μορφή «κοινωνικού μερίσματος», όπως προσδιορίζονται με λεπτομέρειες σε αναλυτικό κείμενο νομοτεχνικών βελτιώσεων το οποίο κατέθεσε ο υπουργός Οικονομικών Ε. Τσακαλώτος επί του άρθρου 1 του σχετικού νομοσχεδίου, είναι τα ακόλουθα:

**1) Εισοδηματικά κριτήρια:** Ετήσιο εισόδημα μέχρι 9.000 ευρώ για νοικοκυριό με ένα ενήλικο μέλος προσαυξανόμενο, για κάθε νοικοκυριό με περισσότερα του ενός μέλη, κατά 4.500 ευρώ για κάθε επιπλέον ενήλικο μέλος και κατά 2.250 ευρώ για κάθε ανήλικο μέλος. Συνεπώς για να είναι ένα νοικοκυριό δικαιούχο κοινωνικού μερίσματος, το ετήσιο εισόδημα του δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσό των εννέα χιλιάδων ευρώ 9.000 για τα νοικοκυριά με ένα μέλος, το ποσό των δεκατριών χιλιάδων πεντακοσίων ευρώ 13.500 για τα νοικοκυριά με δύο ενήλικα μέλη, το ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων επτακοσίων πενήντα ευρώ 15.750 για τα νοικοκυριά με δύο ενήλικα μέλη και ένα ανήλικο τέκνο, το ποσό των δεκαοκτώ χιλιάδων ευρώ 18.000 για τα νοικοκυριά με τρία ενήλικα μέλη ή δύο ενήλικα μέλη και δύο ανήλικα τέκνα, το ποσό των είκοσι χιλιάδων διακοσίων πενήντα ευρώ 20.250 για τα νοικοκυριά με τρία ενήλικα μέλη και ένα ανήλικο τέκνο ή δύο ενήλικα μέλη με τρία ανήλικα τέκνα, το ποσό των είκοσι δύο χιλιάδων πεντακοσίων πενήντα ευρώ 22.550 για τέσσερα ενήλικα μέλη ή δύο ενήλικα μέλη με τέσσερα ανήλικα τέκνα και τέλος τα είκοσι επτά χιλιάδες ευρώ 27.000 για πέντε ή περισσότερα ενήλικα μέλη ή δύο ενήλικα μέλη με έξι ή περισσότερα ανήλικα τέκνα.

### 2) Περιουσιακά κριτήρια:

α) Ακίνητη περιουσία στην Ελλάδα ή και στο εξωτερικό συνολικής φορολογητέας αξίας μέχρι 120.000 ευρώ για νοικοκυριά με ένα μέλος. Το όριο των 120.000 ευρώ προσαυξάνεται κατά 15.000 ευρώ για κάθε πρόσθετο μέλος και μέχρι του ποσού των 180.000 ευρώ. Συνεπώς για το μονοπρόσωπο νοικοκυριό η αξία της ακίνητης περιουσίας δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις 120.000 ευρώ για τα νοικοκυριά με δύο άτομα τα 135.000 ευρώ νοικοκυριά με τρία άτομα τα 150.000 ευρώ τα νοικοκυριά με τέσσερα άτομα τα 165.000 ευρώ και τα νοικοκυριά με πέντε άτομα τα 180.000 ευρώ .

β) Κινητή περιουσία:

- Το συνολικό ύψος των καταθέσεων όλων των μελών του νοικοκυριού σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας ή του εξωτερικού ή/ και η τρέχουσα αξία μετοχών, ομολόγων κ.τ.λ., όπως προκύπτουν από τις ηλεκτρονικές διασταυρώσεις δεν μπορεί να

υπερβαίνει το ποσό των 9.000 ευρώ για τα νοικοκυριά με ένα μέλος. Για τα νοικοκυριά με περισσότερα του ενός μέλη, το όριο των 9.000 ευρώ θα πολλαπλασιάζεται για κάθε επιπλέον μέλος πέραν του ενός, με τρόπο που θα προσδιοριστεί στην εφαρμοστική υπουργική απόφαση.

- Το συνολικό ποσό από τόκους καταθέσεων των μελών του νοικοκυριού σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας ή του εξωτερικού, όπως έχουν δηλωθεί στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος (Ε1) του φορολογικού έτους 2016 (στη φετινή φορολογική δήλωση) δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό που προκύπτει από τον παρακάτω μαθηματικό τύπο:

Ετήσιος τόκος = 9.000 ευρώ X κλίμακα ισοδυναμίας νοικοκυριού X μέσο καταθετικό επιτόκιο 2016 / 100.

γ) Περιουσιακά τεκμήρια: Εξαιρούνται από τη χορήγηση της εφάπαξ εισοδηματικής ενίσχυσης του «κοινωνικού μερίσματος» νοικοκυριά, τα μέλη των οποίων στις τελευταίες υποβληθείσες και εκκαθαρισθείσες δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος, δήλωσαν:

- ότι κατέχουν Ι.Χ. αυτοκίνητα άνω των 1.928 κυβικών εκατοστών παλαιότητας έως 10 ετών, πισίνες ή και σκάφη αναψυχής μήκους άνω των 5 μέτρων.

- δαπάνες για αμοιβές πληρωμάτων σκαφών αναψυχής.

- δίδακτρα καταβληθέντα σε ιδιωτικά σχολεία.

- δαπάνες για αμοιβές υπηρετικού προσωπικού.

**4 ) Κριτήριο διαμονής και λοιπά κριτήρια:** Με βάση την χθεσινή τροπολογία ο δικαιούχος του «κοινωνικού μερίσματος» πρέπει να διαμένει μόνιμα και νόμιμα στην Ελληνική Επικράτεια για τα τελευταία πέντε χρόνια, στοιχείο που πρέπει να προκύπτει από τις φορολογικές του δηλώσεις της τελευταίας πενταετίας. Ο δικαιούχος οφείλει να είναι ασφαλισμένος τουλάχιστον μια φορά σε οποιονδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης και για χρόνο ασφάλισης μεγαλύτερο του ενός μηνός μέχρι και την 31η-10-2017, όπως αυτό προκύπτει από το μητρώο Άμεσα Ασφαλισμένων και Συνταξιούχων του ΕΦΚΑ. Ο δικαιούχος και όλα τα ενήλικα μέλη του νοικοκυριού πρέπει να έχουν υποβάλει δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φορολογικού έτους 2016 , εφόσον έχουν υποχρέωση.